

سازمان نظام مهندسی ساختمان
استان تهران

در این شماره:

- سخن ماه :
- در جستجوی حلقه اتصال
- دیدگاه:

مشکلات مهندسان در ساخت
و سازه‌های شهر تهران

□ دنیای مهندسی :

سیستم کنترل تاسیسات
مکانیکی در بیمارستان
هزار تختخوابی تاسمین
اجتماعی

- جلسات هیئت مدیره
- اولین جلسه مجمع
عمومی عادی
- میثاق‌های حرفه‌ای
- پیشنهاد تشکیل کمیته
اصلاح قانون
- گزارش کار کمیسیون‌ها (گروه
های تخصصی)

● نامه‌های اعضا

- نظرات اعضا
- نظراتی در مورد پیام

در این شماره بخشی را
به معرفی کتاب‌ها و
نشریات رسیده به
دبیرخانه سازمان
اختصاص داده بودیم که
به علت حجم زیاد سایر
مطالب موفق به چاپ آن
نشدیم

۳۱ خرداد ۶۹، روز زلزله
ویرانگر منجیل را فراموش نکنیم

در مقابل وقوع زلزله کاری از ما بر نمی‌آید،
با رعایت کامل و دقیق آییننامه ۲۸۰۰ در
طراحی و اجرا جان انسانها را حفظ و خرابیها
را به حداقل ممکن برسانید

پیام

نظام مهندسی
خرداد ۱۳۷۷
شماره دوم، دوره جدید
سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران
صندوق پستی ۱۹۹۲۵/۵۷۵

دنیای مهندسی

سیستم کنترل تاسیسات مکانیکی در بیمارستان هزار تختخوابی تاسمین اجتماعی

مهندس فرامرز صدر

استفاده از سیستم مدیریت ساختمان یا BMS که اختصار
عنوان Building Management System می‌باشد، امروزه در اکثر ساختمانهای متوسط و بزرگ در
دنیا متداول است. این سیستم معمولا از زیرسیستمهای
مختلفی تشکیل می‌شود که از بسین آنها
می‌توان به سیستم کنترل تاسیسات مکانیکی، سیستم
کنترل روشنایی و مصارف برق، سیستم اعلام و اطفا حریق،
سیستم کنترل ورود و خروج افراد به ساختمان، سیستم
امنیتی و تلویزیون مدار بسته و سیستم کنترل آسانسورها
اشاره نمود. این سیستمها در نهایت با هم یکپارچه
(integrate) میشوند و به کمک یکدیگر امکاناتی را
فراهم می‌کنند که باعث ایجاد شرایط آسایش برای افراد
داخل ساختمان، صرفه جویی در مصرف انرژی، حفظ
ایمنی افراد و امثال ساختمان، حراست از ساختمان و
سهولت نگهداری و راهبری ساختمان می‌گردد.

بقیه در صفحه ۸

جلسات ارتباط با اعضا

در ماههای اسفند ۱۳۷۶ و اردیبهشت ۱۳۷۷، دو جلسه
ارتباط سازمان نظام مهندسی با اعضای خود برای بحث
درباره مسائل حرفه‌ای مهندسان و سپس انعکاس مجدد
آن از طریق خبرنامه تشکیل شد. این جلسات به هیئت
مدیره کمک می‌کند تا به اولویتها و انتظارات اعضا
آگاهی یابد.

بقیه در صفحه ۲

اولین جلسه مجمع عمومی عادی

نخستین مجمع عمومی اعضای سازمان نظام مهندسی
ساختمان استان تهران، به منظور شنیدن گزارش عملکرد
مالی سال ۱۳۷۵، تصویب بودجه پیشنهادی سال ۱۳۷۶ و
اصلاحاتی در بعضی مواد آن، همچنین انتخاب بازرسان و
هیئت رئیسه گروههای تخصصی در روز ۱۱ بهمن ماه
گذشته در حسینیه ارشاد تشکیل شد.

طبق آییننامه برگزاری مجامع عمومی، در ابتدا دو
ناظر و یک منشی انتخاب شدند. سپس مهندس حسن
فتوره چی، خزانه دار و دبیر هیئت مدیره، گزارش عملکرد
مالی و درخواست اصلاحات در تعدادی از ردیفهای بودجه
را مطرح کرد که با رأی اکثریت حاضران به تصویب رسید.
تغییرات پیشنهادی در مورد اعطای اختیارات به هیئت
مدیره برای افزایش بودجه آگهی در روزنامه‌ها، مرسولات
پستی و هدایا بود.

بقیه در صفحه ۲

انتخابات گروه های تخصصی

گروههای تخصصی، مدیر اجرایی سازمان و رئیس ستاد
اجرائی، همچنین ناظرانی به انتخاب مجامع حرفه‌ای و
تخصصی بر جریان کار نظارت داشتند.

تشکیل هیئت رئیسه گروههای تخصصی در قانون
نظام مهندسی و کنترل ساختمان و آییننامه اجرایی آن
پیش بینی شده است.

بقیه در صفحه ۷

در روز ۱۱ بهمن ماه ۱۳۷۶، اعضای سازمان نظام
مهندسی ساختمان استان تهران، در رشته های هفتگانه ،
هیئت رئیسه گروههای تخصصی را انتخاب کردند. در هر
رشته تعدادی به انتخاب اعضا و تعدادی دیگر به انتخاب
هیئت مدیره سازمان برگزیده شدند.

این انتخابات در حسینیه ارشاد برگزار شد و
نمایندگانی از سازمان مسکن و شهرسازی استان تهران،
وزارت مسکن و شهرسازی، به همراه رئیس کمیسیون

نظراتی درباره پیام

به مسیبت انتشار اولین شماره ماهنامه خبری «پیام»
سازمان نظام مهندسی و امید تداوم این نشریه ، نظرات
خود را به شرح زیر جهت انعکاس در نشریه تقدیم می
دارم:

وقته ۱۰ ماهه نشریه سازمان که تنها ارگان رسمی
سازمان است ، در زمانی که اولین دوره فعالیت سازمان
پایان یافت و دوره جدید فعالیت با قانون «دائمی» شروع
شد، به آسانی پذیرفتنی نیست .

تأکید «ماهنامه» بر دو نکته: یک - رساندن سریع
اطلاعات صحیح به اعضا . دوم - تقویت ارتباط میان
اعضا که قطعاً باید از طریق آشنایی و تبادل دیدگاهها
انجام پذیرد ، متأسفانه در این شماره نشریه به طور کامل
رعایت نشده است.

بقیه صفحه ۸

مجلس نظام مهندسی ساختمان استان تهران روز شنبه ۱۳۷۶/۱۱/۱۱
مجموعی برگزار شد. در این جلسه که در این سال ۱۱مین سالگرد
تاسمین اجتماعی بود گزارش عملکرد هیئت مدیره و تصویب بودجه سال ۱۳۷۶
و انتخاب بازرسان و هیئت رئیسه گروههای تخصصی در دستور کار قرار گرفت.

پیام
نظام مهندسی
شماره دوم، دوره جدید
خرداد ۱۳۷۷

انتخابات هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان

در سال ۱۳۷۶ قانون نظام مهندسی ساختمان
برای اولین بار تصویب شد. این قانون در
تاسمین اجتماعی در سال ۱۳۷۶ به تصویب رسید.
این قانون در سال ۱۳۷۶ به تصویب رسید.
این قانون در سال ۱۳۷۶ به تصویب رسید.

دکتر محمد رضا زریونی

در جستجوی حلقه اتصال

رکود اقتصادی و بیکاری به ویژه برای آنها که تازه می‌خواهند وارد بازار کار شوند، کاملاً گسترده و عمیق است. فقط بی‌خبرها و بی‌خیالها می‌توانند دل‌نگران پیامدهای اجتماعی غیر قابل پیش‌بینی چنین وضعیتی نباشند. اینک دامنه بیکاری به مهندسان (که پیشتر چنین نگرانی‌هایی نداشتند) نیز رسیده است. مهندسان هم به جمعیت جوان جریای کار پیوسته‌اند؛ لشگری عظیم که رفته رفته امید خود را به یافتن کار از دست می‌دهد؛ و به همین علت از جستجوی آن دست می‌کشد. اگرچه این ناامیدی تعداد افراد جویای کار را در آمار رسمی کاهش می‌دهد، اما بهیچوجه از وسعت نگرانی‌ها نمی‌کاهد. مسئله کاملاً واقعی و جدی است. در بحرانی که کشور ما با آن مواجه است، نقش نظام مهندسی ساختمان فقط از این زاویه اهمیت نمی‌یابد که صنعت ساختمان پیشترین آسیبها را دیده، از آن مهمتر به این مریض می‌شود که رونق بخشیدن به صنعت ساختمان مطمئن‌ترین راه برای خروج از بحران است. موضوع بسیار ساده است. برای رهایی از بحرانهای اقتصادی نباید به کارهای دشوار غیرقابل پیش‌بینی، و نامطمئن دست زد. نباید مردم را به ریاضت بیشتر دعوت کرد (چون ریاضت به آنها قبلاً تحمیل شده است). نباید به ایجاد ظرفیت و سایر برنامه‌های بلندمدت فکر کرد. نباید از وضعیتی که ساختار اقتصادی ما دارد، و بدون تردید دارای هزار عیب و نقص است، گله کرد. نباید به چیزهای دور دست و مبهم و ناشناخته پرداخت. اصلاحات ساختاری، ایجاد ظرفیت، و آرزوهای بزرگ را باید برای روزهای آرامتر گذاشت. باید امکانات و ظرفیتهای موجود را شناخت و با استفاده از آنها، آشناترین راهها را برگزید و برای خارج شدن از بحران همه، کشور را در حوال آن بسیج کرد. با توجه به

بقیه در صفحه ۳

جلسات هیئت مدیره

در سه ماهه آخر سال ۱۳۷۶، جلسات هفتگی هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران با حضور اعضای اصلی و علی‌البدل و اعضای شورای انتظامی تشکیل شد.

مهمترین مصوبات هیئت مدیره در این مدت از نظر خوانندگان می‌گذرد:

● با توجه به اهمیت وضعیت حال و آینده ساختمانهای بلندمرتبه مدتی از وقت جلسات برای بحث و مذاکره در این باره و اتخاذ تصمیم نهایی اختصاص یافت. هیئتی نیز برای بررسی مسائل ساختمانهای بلندمرتبه استان تهران انتخاب گردید.

● تشکیل دفاتر نمایندگی در شهرهای استان و شهر تهران.

انتخاب دو نماینده، دکتر زریونی و مهندس شهسواری، برای شرکت در شورای برنامه‌ریزی آزمون و آموزش وزارت مسکن و شهرسازی.

● کمیسیونی متشکل از آقایان دکتر سرحدی، مهندس شهسواری، مهندس فریور صدری، مهندس کیانزاد و مهندس نوحی برای بررسی امکان صدور پروانه ساختمان توسط سازمانهای نظام مهندسی انتخاب شد تا ظرف دو ماه نتایج کار خود را به هیئت مدیره گزارش کند.

● لزوم تجلیل شایسته و مطلوب سازمان از مهندسان عضوی که فوت می‌کنند.

● کلیات طرح استفاده از خدمات مهندسان عضو سازمان در مدیریت کارگاههای بخش خصوصی با اصلاحاتی در مقدمه و بند ۷ به تصویب رسید.

همچنین مقرر شد که کمیسیونهای مشترک هیئت نظارت بر دفاتر و تنظیم نحوه فعالیت دفاتر نمایندگی و تصویب طرح کلی تحکیم رابطه عضویت و نظامنامه دفاتر است تا دهه اول اردیبهشت طرحی کلی برای دفاتر به هیئت مدیره ارائه دهد.

میثاق‌های حرفه‌ای (ادامه)

استفاده نمایند، مشروط به اینکه اشخاص مذکور اظهارنامه‌ای خطاب به موسسه سلطنتی تهیه و امضا نمایند و طی آن اعلام کنند که نظامنامه شماره ۵ موسسه، آئیننامه حاضر و دستورالعمل اعضا و روابط عمومی را دیده و از مفاد آن مطلع اند. در این اظهارنامه شخصی که مسئولیت روابط عمومی را به عهده گرفته بایستی اعلام نماید که در صورتی که هراقدامی مغایر با نظامنامه‌های RIBA یا ضوابط این آئیننامه انجام پذیرد و وی در آن اقدامها طرفیت داشته باشد، اقدام مذکور مغایر با قرارداد فیما بین او و کارفرمایش تلقی خواهد شد.

۳. اعضا تنها با رعایت مقرراتی که موسسه سلطنتی در مورد نحوه شرکت در مسابقات معماری وضع نموده می‌توانند در این مسابقات شرکت جویند.

اولین جلسه مجمع عمومی عادی (ادامه از صفحه اول)

در ادامه این گردهمایی دکتر پیروز حناچی، معاون نظام مهندسی و اجرای ساختمان وزارت مسکن و شهرسازی سخنانی ایراد کرد و گفت: در پی تصویب قانون جدید نظام مهندسی، سازمانها به جز سه استان در دیگر استانهای کشور شکل گرفته‌اند. هیئت مدیره‌ها و شوراهای انتظامی انتخاب و مشغول به کار شده‌اند. بزودی شورای مرکزی نظام مهندسی نیز شکل می‌گیرد و برای اولین بار مهندسان تشکیلاتی در مقیاس کشور خواهند داشت.

وزارت مسکن و شهرسازی در حوزه نظام مهندسی تشکیل کامل همه سازمانها و اجرای کامل قانون و شکل‌گیری شورای انتظامی را دنبال می‌کند که

جلسات ارتباط با اعضا (ادامه از صفحه اول)

خدمات مهندسی: از همه رشته‌ها در تهیه شرح خدمات کامل استفاده شود؛ نقش مجری معین گردد؛ خدمات مکانیک خاک و ژئوتکنیک یک ضرورت تلقی شود؛ مشکل ایمنی و مقررات ساختمانی مد نظر قرار گیرد؛ مرز بین خدمات ۷ رشته به درستی تعیین شود و عدم توازن کنونی میان آنها به تعادلی منطقی بدل گردد؛ درباره تدوین شرح خدمات لازم است کار جدی تخصصی صورت گیرد؛ و نظام پرداخت مهندسان اصلاح چندی شود.

دیدگاههای اساسی: نقش فردی مهندسان زمینه ساز و متضمن هویت و جایگاه سازمان است؛ فرهنگ عضویت و مشارکت باید توسعه یابد؛ به جای انتظار داشتن از دولت و شهرداری به نیروی اعضا تکیه شود؛ به نگرش انتفاعی به عضویت در سازمان مشروعیت داده شود.

بنابراین، بیشترین بحثها و پیشنهادهای جلسه اول به خدمات مهندسی، یعنی دستور کار جلسه، مربوط می‌شود و در کنار آن موضوع رابطه با دولت و شهرداری نیز، غیرمستقیم همین خدمات را مد نظر داشت. مطرح شدن انتظارات و انتقادات از سازمان نیز اجتناب‌ناپذیر می‌نمود، چرا که این جلسات در اصل برای شنیدن گفته‌های اعضا شکل می‌گیرد و خوشبختانه در کنار انتقادات، راه‌ها و پیشنهادهایی هم عنوان شد. مهمترین دستاورد این جلسه، توجه اکثریت اعضا به نقش آفرینی و هویت بخشی فرد مهندس به سازمان بود و تکیه به نیروی اعضا به جای امید بستن به نیروهای بیرون از آن که همه را تحت عنوان دیدگاههای اساسی نام بردیم.

در هر جلسه یکی از مسائل مهم حرفه مطرح می‌شود، شرکت کنندگان درباره آن اظهار نظر می‌کنند، و تجربه‌ها و دیدگاههای مختلف گردآوری و نتیجه‌گیری می‌شود. هدف این جلسه‌ها نه پاسخگویی به سوالات اعضا بلکه همان جمع کردن نظرها و پیشنهادهای اعضا است.

جلسه اول

موضوع جلسه (حدود خدمات الزامی رشته‌های هفتگانه در ساختمانهای شهری) بود. در این اولین جلسه به دلیل تازگی بحث و روشن نبودن ابعاد و زوایای آن، از یک طرف، و مسائل مهم و مبرمی که در نظر اعضا بود و می‌خواستند آنها را با دیگر اعضا و هیئت مدیره در میان بگذارند، موضوعات گوناگونی مطرح شد که خلاصه آنها به قرار زیر است.

رابطه با شهرداری و دولت: مسائل مهندسان با شهرداری باید حل و فصل شود؛ حدود مسئولیت ناظر معین گردد؛ و حمایت دولت از سازمان نظام مهندسی کافی نیست و باید جدی تر شود.

انتظارات و انتقادات از سازمان: حرکت سازمان کند است؛ برای فعالیت آن باید پایگاهی علمی و تحقیقاتی ایجاد شود؛ سیستم سازمان بازتر شود و مشارکت وسیعتر اعضا را تحقق بخشد؛ دفاتر نمایندگی تا سپس گردند؛ و این

(ادامه)

همه این بایدها و نبایدها، خانه سازی برای طبقه حقوق بگیر به این دلایل مناسبترین و مطمئن ترین راه است: اول) تا همین مسکن این طبقه یک موضوع ملی و اجتماعی مورد توجه همه است و عزم سیاسی لازم برای رفع آن وجود دارد؛ دوم) تقاضای مسکن این طبقه گسترده و غیر قابل چشم پوشی است. این تقاضا امروز پنهانی است و به علت موانع موجود به تقاضای موثر تبدیل نشده است؛ سوم) از یک سو، ظرفیت کارخانه های تولید مصالح در ظرف چند سال اخیر افزایش چشمگیر یافته، و از سوی دیگر، با کاسته شدن از حجم کارهای عمرانی دولتی مقدار تقاضا برای مصالح ساختمانی کاهش یافته است؛ در نتیجه برنامه های توسعه مسکن با کمبود مصالح و ماشین آلات روبرو نخواهد شد. همچنین، نیروی کار آماده و امتحان شده برای تولید مسکن وجود دارد که امروز بیکار است. موسسات مشاوره و پیمانکاری هم اکنون با بیکاری شدید مواجه اند و آمادگی و اضافه ظرفیت فراوان دارند؛ چهارم) پول که عامل اصلی در بسیج سایر عوامل است به صورت نقدینگیهای سرگردان وجود دارد، و چون مسکن سازی و شهرک سازی زمینه ای بسیار آشنا برای سرمایه گذاران است، امکان جذب سرمایه و کارآفرینی در این بخش بیش از سایر زمینه های اقتصادی است.

در توسعه، مسکن برای حقوق بگیران خریداران و امدار می شوند و باید اقساط ماهانه بپردازند. پس، ناگزیر سهم بیشتری از درآمد آنها صرف مسکن (که خود نوعی پس انداز است) شده، سهم کمتری برای خرید سایر کالاها مصرف خواهد شد، که کاملاً ضد تورمی است، و به علت تفاوت بازارها، تأثیرش در کاهش تورم بیشتر از آن است که در بحثهای کلی اقتصادی دیده می شود. چه عاملی یا عواملی مانع می شود که ظرفیتهای واقعی و بالفعل موجود (منابع مالی، مصالح، مدیریت، ماشین آلات، نیروی کار) برای برآوردن یکی از این نیازهای واقعی و اساسی و بالفعل و مورد توجه مجموعه جامعه که سودآورد هم هست بحرکت در آید؟ چگونه میتوان این موانع را به سرعت و در کوتاه مدت از میان برداشت؟

بقیه در صفحه ۷

مسئولیتی می شوند، توصیه می شود به دور از هرگونه ابهامی مفاد تعهدات فیما بین را که شامل حدود خدمات، حدود مسئولیت، محدودیت های حاکم بر تعهدات، نحوه محاسبه پرداختها و طریقه تسویه حساب و شروط فسخ می باشد، روشن نمایند. اعم از اینکه کار مذکور در چارچوب قرارداد ارائه خدمات حرفه ای بصورت استخدامی یا براساس قرارداد تأمین کالا و خدمات باشد.

۱.۱.۱ عضو که می خواهد به عنوان معمار مشاور مستقل قراردادی را برای انجام خدماتی تنظیم یا پیشنهاد نماید بایستی برای تعریف شرایط قرارداد از نظامنامه انتخاب معمار استفاده نماید.

۱.۱.۲ شرایط قراردادی کار بایستی بصورت کتبی تدوین شود.

۲.۱ عضو بایستی مطمئن شود که کارهای که در دفتر وی یا شعبات دفتر او انجام می شود تحت کنترل یک معمار می باشد.

۳.۱ هیچ عضوی نمی تواند بدون موافقت قبلی کارفرما یا بدون اصلاح قرارداد در موارد مربوط به حدود مسئولیت طرفهای ذی مدخل، کاری را که به او محول شده به شخص دیگری واگذار نماید.

۴.۱ یک عضو در مواردی که مابین طرفهای یک قرارداد اقم می شود، بایستی با رعایت بیطرفی کامل بین آنان عمل نماید. هرگاه در یک پیمان عهده دار نقش معمار یا کارمند دستگاه نظارت باشد بایستی مفاد پیمان مذکور را با رعایت انصاف تفسیر نماید.

اصل دوم

۲.۱ اعضا بایستی از اعمال و موقعیت هایی که با تعهدات حرفه ای ناسازگار است یا ممکن است نسبت به شرافت ایشان شبهه های ایجاد کند بپرهیزند.

۱.۲ عضو هرگونه منافعی را که به دلیل ارتباط واقعی یا ظاهری با تعهدات وی یا تا ثیر بر آن تعهدات ممکن است عاید او شود و بر اثر آن به شرافت وی لطمه وارد آید بایستی به کارفرمایی که قرار است برایش کار کند اعلام نماید.

۱.۱.۲ این ضابطه عضو را موظف مینماید که منافعی جنبی مترتب بر کاری که می خواهد به عهده گیرد و از ظاهر خدمات پیشنهادی قابل تشخیص نیست، قیلاً آشکار نماید. چنانچه اینگونه منافعی در خلال اجرای کار بروز نمایند بایستی بر طبق ضابطه ۲.۱ این آییننامه عمل شود.

۲.۲ عضوی که در یکی از امور ذیل اشتغال دارد نمی تواند بطور همزمان به عنوان معمار مشاور مستقل انجام وظیفه کند:

- معاملات زمین و ساختمان
- فعالیت های توسعه و ساخت و فروش و مزایده املاک
- فعالیت در آژانسهای معاملاتی املاک و خانه
- پیمانکاری کل یا جزء
- تولید یا فروش مصالح و لوازم در بخش صنایع ساختمانی.

مگر آنکه بتواند روشن نماید که انجام همزمان دو مسئولیت مانع رعایت اصول و قواعد این آییننامه که ناظر بر وضعیت اوست نمی شود.

۱.۲.۲ عضوی که مایل است در حین اشتغال در یکی از فعالیت های مذکور در این ماده بعنوان معمار مشاور مستقل نیز قبول مسئولیت نماید، باید اظهارنامه کتبی جامعی حاوی همه حقایق تهیه نموده به کمیته فعالیت حرفه ای تسلیم نماید. عضوی که به عنوان معمار مشاور مستقل مشغول انجام خدمت است و تصمیم دارد فردی را که در یکی از موارد مذکور در ماده فوق

بقیه در صفحه ۴

قبل از آنکه در متن آییننامه تجدیدنظر شود، ممکن است هر از چندی ضوابط یا دستورالعملهایی از ناحیه شورای موسسه وضع و در نشریه رسمی اعلام گردد. اعضا موسسه بایستی از زمان انتشار، این ضوابط و دستورالعملها را معتبر بشناسند.

هر عضوی آزاد است که در هر زمینه ای اعم از کارفرمایی، مدیریت، مشارکت، مدیریت اجرا، نظارت و کنترل پروژه به فعالیت بپردازد و یا بصورت حقوق بگیر یا مشاور در استخدام یک نهاد وابسته یا غیر وابسته به موسسه درآید یا به هر شکل دیگری بکار اشتغال ورزد مشروط به اینکه فعالیت حرفه ای او با رعایت اصولی از این آییننامه که حاکم بر وضعیت وی می باشد صورت پذیرد.

موسسه سلطنتی ممکن است در اجرای این آییننامه یا نظامنامه شماره ۵ یکی از اعضا شاغل در یک نهاد وابسته یاغیروابسته به موسسه را مسئول اقدامات آن نهاد قلمداد نماید

اصطلاحات مندرج در این آییننامه به معانی زیر بکار رفته اند:

عضو: یعنی کسی که به عضویت وابسته موسسه درآمده.

کارفرما: یعنی شخص یا نهاد وابسته یا غیروابسته به موسسه که با عضو قرارداد یا توافقنامه ای برای خرید خدمات وی یا انجام کار توسط وی یا خرید مصالح و کالا از او، منعقد کرده.

پیمانکار: یعنی یک عضو موسسه که انجام کار یا تأمین مصالح و کالایی را عهده دار می شود

نهاد وابسته یا غی وابسته: ادارات دولت مرکزی، مراجع دولتی محلی، هیا تها یا شرکتهای عمومی، یا هر جامعه، موسسه یا شرکت دیگری را نیز شامل می شود.

ممکن است لازم شود که یک عضو بر طبق بند ۲-۵ نظامنامه انتظامی در مورد فعالیت حرفه ایش مورد بازخواست قرارگیرد. هرآینه کمیته انضباطی تشخیص دهد که فعالیت حرفه ای وی بر طبق بند ۲-۵ نظامنامه انتظامی ناقض آییننامه فعالیت حرفه ای یا مغایر با شان وی بعنوان یک عضو موسسه یا دون شئونات حرفه ای بوده، وی را حسب مورد به اخطار شدید، تعلیق عضویت یا اخراج از موسسه محکوم خواهد نمود.

هرگونه عملی که یکی از اصول آییننامه فعالیت حرفه ای را زیر پا گذارد اعم از اینکه ضوابط ذیل اصل مذکور را نقض نموده یا ننموده باشد، بعنوان یک اقدام ناقض آییننامه شناخته خواهد شد.

هرگاه یکی از اعضا از تسلیم اظهارنامه ای که به موجب یکی از ضوابط این آییننامه مکلف به ابراز آن شده سر باز زند، این اقدام وی می تواند به منزله نقض آن اصلی که ضابطه مذکور بدان مربوط است تلقی می شود.

اصل یکم

در این بند شماره گذاری ها به قرار زیر است:

۱. یعنی اصل یکم

۱.۱. یعنی ضابطه یکم از اصل فوق

هر عضو باید وظایفی را که به عهده می گیرد با نهایت درستکاری به انجام رساند. او باید منافعی کسانی را که خدمات وی را می خردند و کسانی که ممکن است در آینده از حاصل کار وی استفاده به عمل آورند به درستی رعایت نماید.

۱.۱ - به اعضا توصیه می شود که قبل از آنکه عهده دار انجام کاری شوند یا به کاری ادامه دهند، اطمینان حاصل نمایند که امکانات لازم برای انجام آن را دارا هستند و خود را برای آن تجهیز نمایند.

۲.۱ - به اعضای دانشجو که عهده دار

میثاقهای حرفه ای، تعهداتی هستند که اعضای تشکلهای تخصصی - صنفی نسبت به آنها ملتزم می گردند و در رعایت آنها با یکدیگر هم پیمان می شوند. این گونه میثاقها از یکسو با انسجام بخشیدن به اعضا و پالایش دوری مجامع از عناصر نامطلوب، از حقوق صنفی و حیثیت اجتماعی اعضا خود صیانت می کنند و از سوی دیگر با تعیین حدود تکالیف اعضا در قبال جامعه از تعرض صاحبان حرفه های تخصصی به حقوق افراد نیازمند خدمات آنان جلوگیری به عمل آورده و از این طریق اعتماد مردم به صاحبان حرفه را بالا می برند. اسناد حاوی این میثاقها تحت هر عنوانی اعم از نظامنامه اخلاقی، آییننامه صنفی، اساسنامه سازمانی، تعهدنامه سازمانی، و نظایر آن که نامگذاری شده باشند، قانون خدشه ناپذیر حاکم بر تعهدات مشترک اعضا در قبال یکدیگر و در قبال جامعه می باشند و از این رو بنیان حقوقی موجودیت انجمنهای تخصصی محسوب می شوند و اصول مندرج در این میثاقها اساس مشروعیت انجمنهای حرفه ای را تشکیل می دهند و ماندگاری و رشد مجامع تخصصی به مقدار زیادی بر میزان پای بندی اعضا آنها به رعایت اصول مذکور و نیز به درجه ای که این اصول توانسته باشد بین منافعی اعضا صاحب حرفه از یک طرف و حقوق مردم از طرف دیگر توازن برقرار نماید، بستگی دارد. همانگونه که شماره قبل وعده دادیم سازمان برای آشنا نمودن اعضا محترم خود با نظامنامه هایی که در سایر کشورها بر رفتار حرفه ای اعضا انجمنهای مهندسی حاکم است به تدریج به معرفی آنها می پردازد و در این شماره از موسسه سلطنتی معماران بریتانیا (RIBA) آغاز می نماید.

موسسه سلطنتی معماران بریتانیا: این موسسه یکی از قدیمیترین و معتبرترین تشکلهای حرفه ای جهان است که در سال ۱۸۳۷ تا سیس شده و در سال ۱۹۸۵ میلادی ۲۷۰۰۰ معمار در بریتانیا و سراسر جهان عضو آن بوده و حدود ۱۵۰۰ دانشجو را تحت آموزش داشته است. موسسه مذکور توسط یک شورای ۶۲ نفره از معماران منتخب اداره می شود و دارای ۱۸ کمیته فرعی می باشد.

آییننامه فعالیت حرفه ای:

Royal Institute of British Architects (RIBA)

Code of Professional Conduct

به ترتیبی که در اساسنامه «موسسه سلطنتی معماران بریتانیا» قید شده، اهداف موسسه عبارتند از:

پیشرفت معماری و استفاده هرچه مجدانه تر از هنرها و علوم مرتبط با معماری.

اعضای موسسه سلطنتی علاوه بر قوانین عام، موظف به رعایت ضوابط اساسنامه، نظامنامه، مقررات و آییننامه فعالیت حرفه ای این موسسه در چهارچوب قوانین عام کشوری می باشند.

هدف این آییننامه بالا بردن استانداردهای خدمات حرفه ای یا خویش انضباطی اعضا برای صیانت از منافعی جامعه است دانشجویان عضو نیز مکلفند همان استانداردها را رعایت نموده و در فعالیت های حرفه ای خود از اصول این آییننامه پیروی نمایند.

این آییننامه مشتمل است بر تعدادی اصول و ضوابط و همچنین شرح تفصیلی هریک از اصول و ضوابط مذکور. اصول به شکلی کلی و عام بیان شده اند و ذیل هر اصلی چند ضابطه به صورت احکام مشخص وضع شده است.

شروع تفصیلی ذیل هر اصل یا ضابطه کاربرد خاص آن را بیان می کند و در برخی موارد شرایطی را که تحت آنها انجام کاری مجاز خواهد بود و گاه طریقه اجرای صحیح یک اصل یا قاعده و طرز رعایت دقیق آن را بیان می کند.

مشکلات مهندسان در ساخت و سازهای شهر تهران
دکتر احمد رضا سرحدی

تجربیات کشورهای صنعتی نشان می دهد که توسعه واقعی هر جامعه در گرو بهره برداری معقول و دوراندیشانه از ثروتها و امکانات آن قرار دارد.

شکل گیری نهادهای آموزشی و فرهنگی و نیز تشکلهای حرفه ای، صنعتی و تخصصی معمولاً پاسخی است ضروری و منطقی به این دور اندیشی. از همین رو، تعهد جامعه حرفه ای نسبت به حفظ منافع دراز مدت کل جامعه و حفظ سرمایه های ملی نشانه برخورد آگاهانه صنعتی و فرهنگی است.

متأسفانه پس از گذشت دو قرن از تحولات صنعتی در جهان، کشور ما به دلیل مشکلات سیاسی و فرهنگی دو قرن اخیر، زمانی تصمیم به انطباق با این تحولات گرفته است که جوامع حرفه ای و تخصصی آن چنان که باید شکل نگرفته و رشد نیافته اند و به همین دلیل با مسائل و مشکلات بسیاری مواجه اند. عدم وجود عرصه مناسب برای فعالیت های تخصصی، علاوه بر ایجاد مشکلات فرهنگی بسیار، مانع تثبیت شخصیت و حقوق حرفه ای کارشناسان و در نتیجه باعث تضییع حقوق کل جامعه و محروم ماندن آن از خدمات کارشناسی بایسته و بهینه شده است. خوشبختانه در حال حاضر عزم و اراده فرهنگی و سیاسی جامعه ما در جهت ایجاد نظامها و تشکلهای حرفه ای و فرهنگی استوار شده است و این امر می تواند زمینه ساز تحولات سودمند بسیاری در شئون مختلف جامعه شود.

تشکیل سازمان نظام مهندسی ساختمان گامی است اساسی برای دستیابی به هدفهایی همچون نهادینه کردن حرفه مهندسی در جامعه، سازماندهی نیروی کار مهندسان و نظارت بر خدمات آنان. اما، تحقق اهداف یاد شده مستلزم حمایت از حرفه مهندسی است که یکی از مهمترین موانع در این زمینه، نقش مخرب عوامل و نهادهای فاقد صلاحیتی است که در انجام خدمات مهندسی دخالت می کنند. برای این منظور، لازم است در کوتاه مدت، بر اساس شرایط و امکانات موجود، راه حلهایی برای ایجاد ارتباط مناسب بین مهندسان و کارفرمایان و نهادهای مسئول دولتی تدوین شود.

گسترش سریع شهر تهران و حجم عظیم ساخت و ساز در این شهر، و روابط پیچیده حاکم بر این

میناق های حرفه ای

۴.۳ هیچ عضوی مجاز نیست تلاش نماید که جای معمار دیگری را در پروژه ای بگیرد.

۱.۴.۳

الف: براساس ضوابط هر عضوی می تواند در مورد نرخ خدمات خودش با کارفرمای مفروض وارد مذاکره شود مشروط به اینکه حدود و کیفیت انجام کار خود را بر طبق ماده ۱.۱ به درستی تعریف نماید.

ب: چنانچه یک عضو در خلال مذاکره با کارفرمای مفروض دریابد که با لحاظ نمودن اهداف موسسه سلطنتی نمی تواند یا مایل نیست نرخ پیشنهادی کارفرما را بپذیرد، بایستی به ترتیبی که در ماده ۲.۲ ذکر شده خود را کنار بکشد و مراتب را به موسسه اعلام نماید.

ج: هر آینه یکی از اعضا بخواهد به عضو دیگری بعنوان معمار مشاور مستقل کاری محول نماید، بایستع به تعهدات معمارمذکور که به موجب این آییننامه تعهد به آنهاست احترام گذارده آنها را رعایت نماید. هرگاه به عضوی برای ادامه یک پروژه مراجعه نمایند یا دستور دهند، در حالی که می دانند - یا با یک بررسی معقول خواهد دانست - که معمار دیگری به آن کار مشغول بوده یا می باشد، بایستی مراتب را به آن معمار اعلام دهد.

۳.۵ چنانچه از عضوی خواسته شود که در مورد کاری که توسط معمار دیگری انجام شده اظهارنظر نماید، بایستی ضابطه فوق را رعایت نماید مگر آنکه بتواند ثابت کند که رعایت این ضابطه به جریان دادرسی خلل وارد خواهد نمود. چنانچه عضوی برای ارائه نظریه کارشناسی تعیین گردد بایستی اجازه دهد که بعد از انتخاب وی دستور کار کارشناسی به نحوی وسیم شود که تبدیل به قرار دآوری گردد.

۳.۶ اعضا می توانند به منظور اعلام آمادگی خود برای قبول کار و معرفی تجارب خود بطریق زیر عمل نمایند:

- انتشار کارهای خود و نمایش آنها

- مراجعه مستقیم به اشخاص و سازمانها

- درج نام خود در کتابچه هایی که به منظور معرفی اسامی و مشخصات اعضا منتشر می شوند

- درج آگهی تبلیغاتی در مطبوعات مشروط به اینکه اطلاعاتی که داده می شود درست، مربوط و منعکس کننده حقایق باشد، (گمراه کننده و ناصواب نباشد).

- به حیثیت حرفه لطمه وارد نیارد.

۳.۶.۱ اعضا مجاز به انجام امور زیر می باشند:

الف: عنوانها و متن آگهی معرفی کارهای خویش و یا شعارهای معمارانه جاری منافع کلی را تهیه و برای رسانه روابط عمومی بفرستند و هزینه درج نامشان و انتشار و نمایش کارهایشان در هر یک از کتابچه هایی که برای معرفی اسامی و مشخصات معماران منتشر می شود را بپردازند.

ب: تابلوی نام خود را در بیرون دفتر خود و همچنین در محل پروژه ساختمانی در دوره ساخت، تعمیر یا گسترش ساختمانها در معرض دید نصب نمایند، مشروط به اینکه نام ایشان بصورت اغراق آمیز درج نشده باشد.

ج: توصیه می شود نشان خود را بر روی ساختمانهایی که شرح خدمات متعارف آنها را در چهارچوب «شرایط کار» یا «خدمات اساسی» مندرج در «آییننامه انتخاب معمار» عهده دار بوده و به اتمام رسانده نصب نمایند، مشروط به اینکه این نشان به صورت میالنه آمیز نباشد.

د: اجازه دهند نام و عنوان حرفه ای خود را بر سربرگ نامه ها و مدارک کارفرما یا شخص استخدام کننده شان به عنوان مشاور یا معمارهمکار درج شود.

۳.۶.۲ اعضا می توانند برای مشورت در زمینه روابط عمومی خود یا انجام تمام یا قسمتی از کارهای روابط عمومیشان از اشخاص خارج از موسسه

بقیه در صفحه ۲

دهد. هرگاه یکی از اعضا معماری را استخدام کندهایستی در قرارداد وی شرایط استخدامی، حدود اختیارات، مسئولیت ها و تعهدات وی را به طور دقیق و کامل تعریف نماید.

* «موسسه RIBA» شرایط استخدام مصوب شورای موسسه در ژانویه ۱۹۷۹ را منتشر می نماید.

* هیئت مشاوره و حل اختلاف خدمات دستمزدی از طرف موسسه مسئول پاسخگویی به شتولات استخدام کنندگان و استخدام شوندگان میباشد.

۲.۹.۱ اجرای ضابطه فوق مستلزم رعایت موارد ذیل است:

الف: یک عضو برای معمارانی که استخدام می کند شرایط و امکانات لازم را فراهم می آورد تا بتوانند مهارتهای حرفه ای خود را به کار گیرند و مستراً توانایی خود را برای قبول مسئولیت ها و اختیارات بیشتر متناسب با قابلیت و تجربه حرفه ای شان افزایش دهند.

ب: یک عضو از کمکها و مسئولیتهای معمارانی که استخدام نموده از طریق ارج نهادن به آنها در نشریات و نمایشگاهها و به وسایل دیگر قدردانی به عمل می آورد. ج: عضوی که معمارانی را در استخدام دارد به آنان اجازه می دهد که ایشان در وقت های آزاد خود در مسابقات معماری شرکت نمایند. این معماران بایستی با اطلاع شخص استخدام کننده و رعایت ضابطه ۲.۸ در این امور شرکت جویند.

د: یک عضو، معماران تحت استخدام خود را تشویق می نماید که با مشارکت در جریان ارتقا و اعتلای حرفه، مستراً قابلیتهای خود را بالا نگهدارند و به آنان اجازه می دهد که سهم معقولی از وقت خود را صرف شرکت در رویدادهای مربوط به حرفه نمایند.

هر عضوی که از دانشجویان عضو موسسه یا مدارس معماری به عنوان کارآموز استفاده می نماید، حتی المقدور زمینه کسب تجربه درشاخه های مختلف حرفه معماری را برای ایشان فراهم آورده و فرصت کافی جهت آماده ساختن خود برای امتحانات دانشگاهی تعیین صلاحیت در اختیار ایشان قرار خواهد داد.

اصل سوم

۱.۳ یک عضو فقط به توانایی و قابلیت خود به عنوان پایه پیشرفت تکیه خواهد نمود.

به اعضا توصیه می شود که از طریق شعبات منطقه ای موسسه سلطنتی معماران بریتانیا و مجامع و مراجعی که در امر حفظ محیط فعالیت دارند در فعالیت های محلی و ملی حفظ محیط مشارکت نمایند و با آنچه که به اعتقاد ایشان محیط زیست را تخریب می کند یا به آن آسیب می رساند برخوردی تقادانه داشته باشند مشروط به اینکه برخورد انتقادی ایشان با ضوابط موضوع اصل فوق معارض نباشد.

عضو بایستی در قبال معرفی کارفرما یا کار به وی هیچگونه تخفیف، کمسیون، هدایا و نظایر آنها بدهد.

۳.۱.۱ تخفیفهای نقدی یا تجاری که پیمانکاران عضو موسسه برطبق عرف مرسوم و مجاز تولیدکنندگان و فروشندگان به دیگران می دهند، مشمول این ماده نیست.

۲.۳ عضوی که به عنوان معمار مشاور مستقل انجام خدماتی را پیشنهاد می نماید، بایستی قبل از آنکه کارفرمای مفروض از وی درخواست پیشنهاد قیمت نموده باشد و پیش از آنکه اطلاعات لازم در مورد ماهیت و حدود پروژه و خدمات مورد نیاز آن کسب نموده باشد، حق الزحمه ای را اعلام نماید.

۳.۲ هرگاه عضوی برای انجام خدمات معمار مشاور مستقل در یک پروژه پیشنهاد قیمتی را نموده باشد مجاز نیست پس از اعلام از قیمت های پیشنهادی معماران دیگر در نرخ پیشنهادی خود تجدیدنظر به عمل آورد.

فعالیت دارد به عنوان شریک یا معاون در همان شرکت یا در شرکت جداگانه ای انتخاب نماید باید اظهارنامه مشابهی را تهیه و تسلیم نماید.

۳.۲ یک عضو در حالی که خود یا کارمند وی پیمانکار پروژه هایی هستند نمی تواند بعنوان معمار مشاور مستقل یا ناظر در همان پروژه گمارده شود، یا به نحوی عمل نماید که گویا چنین مسئولیت هایی را پذیرفته است.

۳.۲.۱ هرگاه کارفرمای عضوی که خدمات قراردادی عرضه می نماید، احتیاج به مشاوره در مورد بودجه و کنترل کیفیت داشته باشد، عضو مذکور بایستی به کارفرما اعلام نماید که حق دارد از شخص دیگری به عنوان معمار مشاور حرفه ای یا نماینده استفاده نماید.

۲.۲ هر آینه یک عضو رأساً یا مشترکاً با دیگری خدماتی را ارائه می دهد که در آن خدمات مشاوره ای و پیمانکاری به طور توأم و موجود دارد باید اطمینان دهد که خدمات مشاوره ای وی به عنوان مشاوره مستقل تلقی نخواهد شد.

۵.۲ یک عضو نمی تواند کسی را که به موجب فصل هفتم قانون معماران مصوب ۱۹۳۱ فاقد شرایط عضویت شناخته می شود یا بر طبق ماده ۵.۲ نظامنامه انضباطی از موسسه اخراج شده یا بر طبق مقررات انضباطی سایر موسسات حرفه ای مشابه از این موسسات اخراج شده و فاقد صلاحیت است در شرکت خود به کار گیرد یا با او شریک شود یا او را به عنوان معاون برگزیند، مگر اینکه موسسه سلطنتی به نوعی اجازه این امر را بدهد.

۶.۲ یک عضو نباید با دریافت تخفیف، کمسیون، هدایا از شخص یا موسسه ای جانبداری نشان دهد. همچنین نمی تواند توصیه کند یا اجازه دهد از نامش برای تبلیغ در آگهی های خدمات و فروش کالا استفاده به عمل آورند.

۶.۲ این ضابطه، پیمانکاران عضو موسسه را از دریافت تخفیفهای نقدی یا تجاری که اخذ آنها از تولیدکنندگان و فروشندگان کالاها عرفاً مرسوم است منع نمی کند.

۷.۲ یک عضو نباید از طریق ناصحیح بر جریان تصویب طرحها و صدور جوازهای دولتی تاثیر گذارد.

۸.۲ چنانچه یک عضو در وضعیتی قرار گیرد که در این آییننامه به طور صریح ذکری از آن به میان نیامده اما منافع حرفه ای و شخصی حاصل از موقعیت مذکور برای وی به گونه ای است که احتمال می دهد ناقض این اصل از آییننامه باشد، بایستی بسته به مورد یا خود را از آن کنار کشد یا موارد نقض را برطرف نماید و یا آن را اعلام نموده موافقت طرفهای ذیدخسل در موضوع را درخصوص ادامه کار جلب نماید.

۸.۲.۱ یک نمونه از موقعیت های مشمول این ضابطه هنگامی است که یکی از اعضا به عنوان ارزیاب در مسابقه ای تعیین شده باشد در این صورت عضو مزبور نمی تواند بعداً هیچگونه سمتی را در پروژه عهده دار شود به استثنای مسئولیت حکمیت در حل اختلافات بین کارفرما و معماری که برنده شده یا مسئولیت معمار مشاور مستقل، مشروط به اینکه تفویض سمت حکم یا معمارمشاور مستقل به وی قبل از انتخاب او بعنوان ارزیاب صورت پذیرفته باشد.

۸.۲.۲ در مواردی که ممکن است بسته به شرایط، موسسه سلطنتی خود یکی از طرفهای ذی مدخل در قضیه باشد، بعنوان مثال وقتی یکی از اعضا تحت فشار قرار گرفته باشد تا عملی را انجام دهد که مغایر با این آییننامه است، در چنین حالتی عضومذکور بایستی علاوه بر سایر اعلان هایی که موظف به انجام آنها شده مراتب را به موسسه سلطنتی نیز اعلام دهد.

۹.۲ در مواردی که از ناحیه شخصی اختیارات، مسئولیت ها یا شغل استخدامی به یک عضو محول می شود یا امور مذکور ازطرف یک عضو به شخصی محول می گردد، یا در انجام خدمات حرفه ای یا شخصی مشارکت می نماید، بایستی در مورد صلاحیت و تعهد حرفه ای اشخاص مذکور مراقبت کافی به خرج

(ادامه)

ساخت و سازها، امری است خطیر که سامانه‌های آن از تیران یک سازمان یا نهاد اداری، آن هم به تنهایی، خارج است.

بر اساس پاره‌ای اطلاعات، در سالهای اخیر در تهران سالانه حدود دوازده هزار پروانه ساختمان با زیربنای بیش از ده میلیون متر مربع صادر می‌شود (در سال ۱۳۷۵ فقط در منطقه ۴ شهرداری بیش از دو هزار و شصت پروانه ساختمان با زیربنای حدود یک و نیم میلیون متر مربع صادر شد). با احتساب حداقل قیمت ساخت هر متر مربعی معادل پنجاه هزار تومان، مبلغی در حدود پانصد میلیارد تومان سرمایه تنها در فعالیت‌های ساختمانی شهر تهران در گردش است. متأسفانه این ساختمانها با کیفیتی بسیار نازل ساخته می‌شوند که از دلایل مهم آن مشکلاتی است که برای ارائه خدمات مهندسی شایسته در سر راه مهندسان وجود دارد.

مهمترین این مشکلات از این قرارند:

۱. نقش مهندسان در ساخت و سازهای شهری: با وجود سرانه پائین تعداد مهندسان در کشور ما، به نسبت کشورهای دیگر، باز شاهد بیکیاری مهندسان هستیم. خلاهایی که تاکنون انجام گرفته زمینه مداخله مهندسان را در طراحی و نظارت به شکل محدود فراهم آورده است. اما در بخش اجرا همچنان کار توسط افراد فاقد صلاحیت انجام می‌شود.

۲. دخالت افراد غیرمتخصص در کار: وقتی که کارگردانان و اجراکنندگان فعالیتهای ساختمانی، مهندسان و کارشناسان آن رشته نباشند، بدون شک این حجم عظیم کار را افراد فاقد صلاحیت‌های فنی و حرفه‌ای انجام می‌دهند و تأثیرات مخرب آن نیز بر همگان روشن است.

۳. نبود سیستم توزیع عادلانه کار: این امر به دلیل وجود سیستمهای سهمیه بندی نادرستی است که عمدتاً شهرداری اعمال می‌کند.

۴. وجود رقابت ناسالم و کاذب: این جریان که ناشی از همان سهمیه بندی غلط است، و به وسیله دلالتها و واسطه‌ها دامن زده می‌شود باعث نزول شان حرفه‌ای مهندسان و پایین آمدن کیفیت ارائه خدمات مهندسی می‌شود.

مهمترین پیامدهای ناشی از مشکلات مذکور به شرح زیر است:

بقیه در صفحه ۸

بازنگری در قوانین و آییننامه

پس از تصویب و ابلاغ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و آییننامه اجرایی آن، به تدریج اظهار نظرات مختلفی در مجامع فنی پیرامون ماهیت نظام مهندسی، اقتدار، محدوده فعالیت‌ها، کیفیت و زمان حضور فعال و همچنین چگونگی تا تیرگذاری آن در ارتقا کیفیت ساخت و ساز و جایگاه مهندسی مطرح گردید و به تحلیلهای مختلف منتهی شد، که جمعی نظرات، بازنگری و اصلاح قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و آییننامه اجرایی آن را توصیه می‌کرد.

اعضای هیئت مدیره نظام مهندسی استان تهران نیز در جلسات مختلف خود و کمیسیونها، موارد فوق را مورد تا کید قرار دادند و اهمیت بازنگری و اصلاح قانون و آییننامه را مطرح کردند. به موازات اجرای قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و آییننامه اجرایی آن، مانند هر قانون و آییننامه‌ای که برای اولین بار به اجرا گذارده می‌شود، شکل گیری کمیته‌ای برای بررسی و انجام اصلاحات لازم ضروری به نظر می‌رسد.

پیشنهاد تشکیل کمیته اصلاح قانون

۱۰۰ قانون شهرداریها که با قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و آییننامه اجرایی تناقض دارد.

نتیجه گیری

پس از قانون نظام معماری و ساختمان در سال ۱۳۵۲، طی بیست و اندی سال فراز و نشیب، قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و آییننامه اجرایی آن به تصویب رسید و به اجرا گذارده شد.

با توجه به مشارکت مراکز متعدد در تدوین قانون و آییننامه اجرایی و تأثیر تفکرهای مختلف بر شکل گیری آن، همچنین به دلیل نوپا بودن نظام مهندسی ساختمان و لزوم انجام اقدامات وسیع، مساله بازنگری و اصلاح قانون و آییننامه می‌بایست به طور طبیعی و به موازات دیگر اقدامات در دستور کار قرار گیرد.

از آنجا که مدت زیادی از ابلاغ قانون نمی‌گذرد، در روند اجرا، سعی و خطاهای گوناگون پیش می‌آید تا سرانجام نظرات آحاد مهندسان، سازمانها و گروههای مختلف تا مین شود.

کمیته بررسی ماده ۲۷ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان

این کمیته طی دو جلسه‌ای که تشکیل داده است، ضمن دعوت و استفاده از خدمات مشاوره‌ای نماینده حقوقی وزارت مسکن و شهرسازی، تصمیم گرفت تنظیم پیشنهاد آییننامه خاص ماده ۲۷ قانون را طی دو هفته بر اساس ۴ محور ذیل به ایشان محول کند.

۱. صلاحیت اعضای نظام مهندسی که باید کار به آنها ارجاع شود.
۲. مجمع تا بید کننده صلاحیت افراد فوق.
۳. نحوه تعقیب متخلفان احتمالی این اعضا در امر کارشناسی.
۴. تعرفه الزحمه دریافتی آنان.

کلیه اصلاحات صورت پذیرفته در قانون با توجه به محدودیت زمانی برای اعلام اصلاحات پیشنهادی به دفتر سازمانهای مهندسی و تشکلهای حرفه‌ای طی این مدت ۱۰ جلسه کمیته دائمی بازنگری و اصلاح قانون و آییننامه به صورت فشرده تشکیل شد. در این جلسات بر مبنای نظرات دریافت شده از اعضای هیئت مدیره نظام مهندسی استان تهران و پیشنهادهای اعضای کمیته، کار بررسی اصلاحات به ترتیب موارد مندرج قانون در دستور کار قرار گرفت.

در این مدت کل مواد قانون بررسی و مقرر گردید که اصلاحات پیشنهادی جهت اطلاع و اقدام برای رئیس سازمان نظام مهندسی استان تهران ارسال شود. تا تاریخ تنظیم گزارش (۱۳۷۷/۱/۳۰) نظرات آقایان دکتر قالیبافیان، مهندس خواجه نوری و مهندس قلی زاده دریافت شده و مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

تا کنون اصلاحات پیشنهادی متعددی مطرح شده است که به طور کلی شامل تغییرات زیر می‌شود:

(الف) حضور مناسب تر سازمان نظام مهندسی در تعیین سرنوشت مهندسان و پیشبینی مقدماتی که موجب شود قانون و آییننامه اجرایی اصولی تر و با سهولت بیشتر به مرحله اجرا گذارده شود؛

(ب) تأکید مناسبتر در مورد جریان ذیصلاح؛

(ج) حذف مقرراتی که در فعالیت و بخصوص در مجامع عمومی بوروکراسی ایجاد می‌کند؛

(د) تغییر مقررات برای رعایت هرچه بیشتر استاندارد مصالح و لوازم و قطعات ساختمانی از ساخت تا مصرف؛

(ه) پیش بینی افزایش تخصیص، از محل درآمد ماده ۳۹ قانون، برای کمک به سازمانها.

تعیین روند جلسات آتی

در آخرین جلسه کمیته از دور اول بررسی و اصلاح قانون و آییننامه‌ها، در تاریخ ۱۳۷۷/۱/۳۰ مقرر شد که با توجه به کمبود وقت و دلایلی که درباره بررسی قانون به آنها اشاره شد، در جلسات بعدی، اول اصلاح آییننامه با توجه به اهمیت مسایل ضروری و اولویت بندی آنها صورت پذیرد؛ همچنین اصلاحات لازم در مورد سایر قوانین و مقررات مرتبط انجام گیرد، نظیر تبصره ۱۰ ماده

در پنجمین جلسه هیئت مدیره نظام مهندسی استان تهران به تاریخ ۱۳۷۶/۷/۱۹ که با حضور آقای مهندس عبدالعلی زاده، وزیر مسکن و شهرسازی تشکیل گردید، گزارشی از نواقص و تناقضات قانون نظام مهندسی و آییننامه اجرایی توسط آقای مهندس کتیرایی مطرح شد. پیرو آن در هفتمین جلسه هیئت مدیره نظام مهندسی به تاریخ ۱۳۷۶/۸/۳ پیشنهاد تشکیل کمیته اصلاح قانون با حضور دو سالی کمیسیونهای چهارگانه و آقای مهندس بهرام غفاری به تصویب رسید. سپس در یازدهمین جلسه هیئت مدیره به تاریخ ۱۳۷۶/۹/۱ به آقای احمدرضا عاملی ما موریت داده شد که جلسات کمیته اصلاح قانون را تشکیل دهد و بازنگری و اصلاح قانون در دستور کار این کمیته قرار گیرد.

اعضای کمیته اصلاح قانون

بر اساس مصوبات هیئت محترم مدیره، اولین جلسه کمیته با حضور آقای مهندس عاملی و افراد ذیل تشکیل گردید:

آقای مهندس بهرام غفاری، عضو هیئت مدیره نظام مهندسی استان تهران

آقای دکتر سرحدی، رئیس کمیسیون تنظیم روابط کاری

آقای مهندس کتیرایی، رئیس کمیسیون کنترل و داوری

آقای دکتر ماجدی، رئیس کمیسیون گروههای تخصصی

آقای مهندس هاشمی، رئیس کمیسیون ترویج و آموزش

در این جلسه مقرر گردید که از نماینده وزارت مسکن و شهرسازی برای شرکت در جلسات و استماع استدلالهای اعضای کمیته دعوت به عمل آید که آقای مهندس دانشیان، مدیر کل محترم دفتر سازمانها و تشکلهای حرفه‌ای، دربرخی جلسات حضور یافتند.

تعیین استراتژی برای نحوه بررسی و اصلاح قانون

اولین جلسه کمیته در تاریخ ۱۳۷۶/۹/۳۰ تشکیل شد و در مورد تعیین استراتژی برای نحوه بررسی و اصلاح قانون مواردی را به تصویب رساند. علاوه بر این مقرر گردید

با تنی چند از اعضا که برای رأی دادن به حسینیه ارشاد آمده بودند گفتگوهایی صورت گرفت که برای انعکاس دادن نظرات آنان به بخش‌هایی از این گفته‌ها اشاره می‌کنیم.

مهندس محمدرضا کنگانی (رشته معماری): آنچه به نظام مهندسی کشور شکل می‌دهد، همین گروه‌های تخصصی است که کار کارشناسی می‌کنند و مسائل جامعه مهندسی را در

قالب راه‌های پیشنهادی به هیئت رئیسه ارائه می‌دهند.

این پیشنهادها با طی روال قانونی می‌تواند به صورت آییننامه یا مصوبه مجلس درآید. در دوره قبل در یکی از زیر کمیسیونها مشارکت داشتم و در زمینه رتبه بندی مهندسان و قراردادهای اجرایی کار کردم و پیشنهادی تهیه شد که متأسفانه به اجرا درنیامد. یکی از اولویتهای گروه‌های تخصصی می‌تواند دنبال کردن این مباحث باشد.

مهندس غلامرضا افتخاری (رشته عمران): انسان در سلسله مراتب نظام‌های پویا جایگاه و رسالتی دارد، اما فراتر از رسیدن به خود وارد شدن به جامعه است. نقش پذیری توأم با تخصص و تعهد چیزی است با حضور در جامعه به دست می‌آید. به عنوان یک انسان و مهندس ساختمان وظیفه دارم وارد جامعه خود شوم و در جامعه مهندسی نقشی بپذیرم و مسئولیتی را ادا کنم.

مهندس خسرو زرتاب (رشته ساختمان): تشکیل نظام مهندسی قدم بزرگی بوده است. در دوران دانشجویی و بعد از آن برای ایجاد تشکلهای تلاشیایی به خرج دادیم. به عنوان جامعه مهندسی باید خیلی کوشش کنیم تا هویت و شان خود را احراز کنیم. استقلال، مهمترین شرط تداوم فعالیت نظام مهندسی در نيل به هدفهایش است و برای دستیابی به آن نباید شخصیت‌های مستقل و توانا برای هیئت مدیره و دیگر ارکان سازمان انتخاب شوند.

مهندسی مینا صانعی (رشته معماری): در ابتدا به نظر می‌رسید تشکیل نظام مهندسی گامی مثبت باشد و ما مهندسان چشم امیدمان به نظام است، اما تا کنون نتیجه‌ای از فعالیت‌ها ندیده‌ایم. کار را باید دفترهای همکاری منطقی‌ای بین مهندسان توزیع کنند. هیچگاه پروژه‌هایی که توجیه اقتصادی دارد به ما نمی‌دهند، آنها به افراد خاصی تعلق می‌گیرد.

بقیه در صفحه ۷

... خبرهای کمیسیون‌ها ... کمیته‌ها ...

کمیسیون گروه‌های تخصصی

مهندس محمدی عضو هیئت رئیسه گروه تخصصی نقشه برداری گزارشی با عنوان «سازمان نظام مهندسی ساختمان‌استان تهران و تلاش خستگی ناپذیر و همه جانبه برای اعتلای صنعت ساختمانسازی» تهیه کرده است که به تعداد گروه‌های تخصصی تکثیر و در اختیار آنها قرار گرفت.

از دیگر اقدامات کمیسیون در سال گذشته تهیه پیشنویس آییننامه داخلی برای اداره جلسه‌های هیئت رئیسه گروه‌های تخصصی است که برای بررسی در اختیار گروه‌های هفتگانه قرار گرفت.

جمعا ۲۳۹ نفر برای شرکت در هیئت رئیسه گروه‌های هفتگانه تخصصی خود را نامزد کرده بودند. در جلسه کمیسیون که پس از انتخابات تشکیل شد بودجه گروه‌های تخصصی برای تشکیل جلسات و تهیه شرح خدمات تعیین شد و از زحمات هیئت نظارت بر انتخابات تقدیر به عمل آمد. همچنین اسامی انتخاب شدگان تایید شد. هر یک از گروه‌های تخصصی باید گزارش عملکرد خود را طی هفته به کمیسیون ارائه دهند و متقابلا صورتجلسه‌های کمیسیون به گروه‌های هر ۷ رشته ارائه می‌شود.

گروه تخصصی معماری

این کمیسیون تاکنون ۱۸ جلسه تشکیل داده که ۹ جلسه آن در سه ماهه آخر سال ۱۳۷۶ بوده است. در جلسه‌های پیش از انتخابات گروه‌های تخصصی که در روز ۱۱ بهمن گذشته برگزار شد، بخشی از فعالیت کمیسیون به بررسی مشکلات موجود در انتخابات اختصاص یافت، از جمله نحوه اعلام اسامی نامزدهای انتخابات، نحوه انتخاب ناظران مجامع و تشکلهای حرفه‌ای با قید اینکه نمایندگان آنها بین کاندیداهای رشته‌های هفتگانه نباشند. نمونه صندوق‌های انتخابات و برگه‌های رأی، و انتخاب رئیس ستاد انتخابات از بین اعضای کمیسیون از دیگر مواردی بود که در جلسات کمیسیون حل و فصل شد.

اولین جلسه هیئت رئیسه گروه تخصصی معماری در روز دوشنبه ۲۵ اسفند ۱۳۷۶ در محل سازمان نظام مهندسی استان تهران با حضور اعضا تشکیل شد.

ابتدا آقای دکتر سرحدی مطالبی در خصوص سازمان نظام مهندسی و هیئت مدیره و نقش هیئت رئیسه تخصصی بیانداشتند. سپس نظرات و ابهامات اعضا در موارد زیر مطرح شد:

۱. وظایف و اختیارات هیئت رئیسه و میزان الزامی بودن تصمیمات و نقش منتهی‌القدر هیئت مدیره در آن؛

۲. نقش و جایگاه این هیئت در تشکیلات و سازمان نظام مهندسی؛

۳. لزوم ارتباط این هیئت با بنده مجموعه مهندسی کشور و نحوه فعال نمودن آنها؛

۴. ایجاد انگیزه در مهندسان جهت ارتقای معماری کشور و بالابردن و تعریف کیفیت در ساخت و ساز؛

۵. ایجاد هویت بومی و شرقی در معماری کشور؛

۶. ارزش و جایگاه معمار؛

۷. لزوم ضابطه مند کردن فعالیت‌های ساختمانی و معماری و ...

ضمنا آقای مهندس ناصر بنیادی به سمت دبیر هیئت رئیسه انتخاب گردید و برگزیدن رئیس هیئت جهت هماهنگی با اعضای غائب در این جلسه، به جلسه آتی سپرده شد.

موضوعات بحث جلسه آتی نیز به قرار زیر تعیین شد:

الف) ارائه گزارشی از عملکرد هیئت مدیره از بدو انتخاب تاکنون و مباحث دستور کار آنها، توسط یکی از اعضای هیئت مدیره عضو جلسه.

ب) تعیین سرفصلهایی که می‌تواند مورد بحث هیئت در جلسات مختلف و به ترتیب اولویت قرار گیرد.

ج) تهیه آییننامه داخلی هیئت رئیسه تخصصی معماری.

د) انتخاب رئیس برای هیئت رئیسه تخصصی معماری.

دومین جلسه هیئت رئیسه معماری نیز در روز سه شنبه ۱۸ فروردین ۱۳۷۷ تشکیل شد.

ابتدا آقای مهندس صدیقی در مورد نحوه تدوین پیشنویس آییننامه مسابقات معماری توضیحاتی ارائه داد و ضرورت بررسی هیئت رئیسه در این مورد را طرح نمود. مقرر گردید که در آتی هیئت رئیسه رسیدگی به آن را در دستور کار قرار دهد. سپس جهت برگزیدن رئیس هیئت مقرر گردید که آقای مهندس رسولیان با اعضای غائب جلسه تماس گرفته و در مورد پذیرش ریاست هیئت از آنان نظرخواهی نماید و هیئت در جلسه آتی در این مورد تصمیم گیری نماید. در ضمن، پیشنویس آییننامه داخلی تهیه شده توسط آقای مهندس بنیادی بین اعضا توزیع گردید و مقرر شد که در جلسه آتی با توجه به آییننامه داخلی هیئت مدیره سازمان، آییننامه داخلی هیئت رئیسه تخصصی معماری تدوین و تصویب گردد.

گروه تخصصی نقشه برداری (ادامه)

۱. آقای مهندس محمد ایشاری، رئیس هیئت رئیسه گروه تخصصی نقشه برداری

۲. آقای مهندس علی نوری، نایب رئیس هیئت رئیسه گروه تخصصی نقشه برداری

۳. آقای مهندس عزت‌الله محمدی، دبیر هیئت رئیسه گروه تخصصی نقشه برداری

اهم مطالب مورد مذاکره در جلسات عبارت بود از:

شرح خدمات مهندس نقشه بردار توسط کلیه اعضای گروه تخصصی نقشه برداری مطالعه و بازنگری شود و از دیگر اعضای بنده و مهندسان سازمان نقشه برداری کشور نظرخواهی به عمل آید.

اعضا برای سخنرانیهای علمی آمادگی خود را اعلام کنند.

در مورد جایگاه مهندسان نقشه بردار در دفاتر نمایندگی سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران بحث شد و مقرر گردید اعضا نظرات و پیشنهادها را خود را در مورد دفاتر نمایندگی تا اردیبهشت ماه ۱۳۷۷ به صورت کتبی اعلام نمایند.

در مورد کلیات شرح خدمات مهندس نقشه بردار بحث و مذاکره به عمل آمد و مقرر گردید مقدمه‌ای در مورد اهداف کلان نقشه برداری به آن اضافه شود.

در مورد کمیته‌های گوناگون رشته نقشه برداری بحث و تبادل نظر به عمل آمد و با تشکیل این کمیته‌ها، با همکاری جامعه نقشه برداران ایران، به منظور نظرخواهی هر چه بیشتر از اعضا و برگزاری سخنرانیهای علمی و انتقال تجربیات و نوآوری‌ها بین مهندسان نقشه بردار موافقت شد.

گروه تخصصی مکانیک

گروه تخصصی مکانیک در بهمن و اسفند ۱۳۷۶ دو جلسه تشکیل داد. در روز چهارشنبه ۱۳۷۶/۱۲/۲۰ با حضور آقای مهندس میرسجاد هاشمی، آقای مهندس سیدرضا سلوئی و آقای مهندس محمد جواد تویسرکانی و آقای دکتر حسن فرید اعلم جلسه گروه تخصصی رسمیت یافت.

در این جلسه ابتدا نظامنامه گروه تخصصی مکانیک مورد مطالعه قرار گرفت و مورد قبول واقع شد.

در خصوص تدوین آییننامه اداره جلسات مقرر گردید که این آییننامه به صورت هماهنگ با سایر گروه‌ها تدوین گردد. جلسات گروه مکانیک حداقل هر دو هفته یک بار و هر جلسه به مدت دو ساعت تشکیل میگردد.

انتخاب رئیس و منشی جلسات پس از تدوین آییننامه اداره جلسات انجام می‌شود. پس از بحث و تبادل نظر تصمیم گرفته شد که گروه تخصصی مکانیک برای اطلاع از نظرات بنده نظام در رشته مکانیک با تمام اعضا مکاتبه نماید و نظرات آنها را جویا شود. به این منظور تصمیم گرفته شد که اسامی و مشخصات و نشانی محل کار کلیه اعضا رشته مکانیک تهیه شود.

با توافق اعضا بررسی آییننامه اجرایی نظام مهندسی و کنترل ساختمان و تشخیص صلاحیت در دست انجام توسط معاونت نظام مهندسی وزارت مسکن و شهرسازی و شرح خدمات و قراردادهای مهندسان معمار (مصوب هیئت مدیره پیشین سازمان) موضوع بحث این جلسه قرار گرفت.

انتقادات وارده به شرح خدمات و قراردادهای عمدتا عبارت بود از:

مشخص نشدن کیفیت خدمات مهندسی در شرح خدمات و قراردادهای تنظیم شده.

● متداول نبودن طبقه بندی کارهای ساختمانی، تا ۶۰۰ متر مربع و تا ۲۰۰۰ متر مربع زیربنا و ... در سایر کشورها و داشتن یک امتحان تخصصی پس از کارآموزی در آنها.

● عدم توان مردم در پرداخت حق الزحمه این میزان از خدمات مهندسان.

● عدم امکان اجرای این شرح خدمات برای کل کشور و لزوم مرحله بندی اجرای آن.

در مورد اجرای آییننامه رتبه بندی صلاحیت مهندسان نیز اشکالات و انتقاداتی مطرح گردید:

● باتوجه به انجام نشدن آزمون تشخیص صلاحیت، بسیاری از مهندسان در رده ۳ جای خواهند گرفت. اما به لحاظ ناچیز بودن تعداد ساختمانهای در دست ساخت یک و دو طبقه، امکان اشتغال برای آنان نخواهد بود. ضمنا برای ساختمانهای بلند مرتبه نیز مهندسان ذیصلاح بقدر کفایت تشخیص صلاحیت نخواهند شد.

● در مورد دسته بندی مهندسان به رده های چهارگانه نیز نظرات منفی و مثبت ارائه گردید.

در مجموع با توجه به شرایط کنونی و دخالت افراد فاقد تخصص و صلاحیت در کار ساختمان، هیئت رئیسه اجرای شرح خدمات و قراردادهای تنظیم شده را گامی به جلو ارزیابی کرد و مقرر شد که اشکالات و انتقادات پس از بررسی بیشتر جهت اصلاح به هیئت مدیره سازمان انعکاس یابد.

مقرر شد که گروه‌های کاری جهت ارتقای کیفی کار معماری و ساختمان و تدوین استانداردها و ضوابط معماری تشکیل و در این جهت کار جدی آغاز شود.

گروه تخصصی نقشه برداری

هیئت رئیسه گروه تخصصی نقشه برداری از زمان برگزاری انتخابات در ۱۱ بهمن تا پایان سال ۱۳۷۶ چهار جلسه تشکیل داد و فعالیت‌های فشرده‌ای را پی گرفت.

از طریق رای گیری مخفی انتخابات داخلی هیئت رئیسه گروه تخصصی نقشه برداری با نتایج زیر انجام گرفت:

گروه تخصصی برق

اولین جلسه گروه تخصصی برق در روز سه شنبه ۵ اسفند ۱۳۷۶ در محل سازمان، با حضور منتخبان هیئت مدیره و اعضا تشکیل گردید.

ابتدا آقای مهندس قلی زاده، اعضا را معرفی کرد و شماره تلفن و فاکس آنها برای ارسال و دریافت اطلاعات مبادله گردید. سپس انتخابات داخلی به عمل آمد و آقای مهندس علیپور به عنوان رئیس کمیته و آقای مهندس طباطبایی به عنوان دبیر انتخاب شدند.

پس از اعلام رسمیت جلسه، مهمترین موضوع مورد بحث، یعنی اهداف و برنامه های گروه مطرح گردید که هر یک از اعضا با توجه به دیدگاه و برنامه های اعلام شده خود، اظهار نظر نمودند.

آقایان مهندس قلی زاده و مهندس راهبی، اهداف و برنامه های کمیته را بر اساس قانون نظام مهندسی ساختمان و نظریات هیئت مدیره نظام، مطرح کردند که قرار شد در جلسات آتی مطرح و در مورد آنها تصمیمگیری شود، مهمترین این اهداف به قرار زیر است:

- موضوع پیمانکاران جزء (دست دوم) برق.
- موضوع سازماندهی مهندسان برای دفاع از حقوق حرفه ای.
- بررسی امکان تهیه نشریه جداگانه برای رشته تا سیسات برق (کمیته برق).
- ارائه مقالات مربوط به رشته تاسیسات برقی در ماهنامه و فصلنامه نظام.
- تعیین سرز مشترک بین کارهای برقی با سایر رشته های ساختمان آن.
- مشارکت مهندسين برق در تهیه شناسنامه ساختمان.
- مشارکت در مورد تدوین شرح وظایف مجری پروژه، مشاور و پیمانکار.

کمیسیون کنترل ساختمان و داوری

جلسات کمیسیون کنترل ساختمان و داوری به دلیل بلاکلیفی در خصوص اعضای جدید از بهمن تشکیل نگردید؛ تشکیل جلسه کمیسیون در تاریخ ۱۳۷۷/۱/۲۹ با ترکیب جدید، کمیسیون فعالیت خود را در جهت ادامه خط مشی قبلی آغاز نموده است.

انتخابات گروه های تخصصی (ادامه)

منتخبین هیئت مدیره: خانم دکتر گیتی اعتماد، آقای دکتر حمید ماجدی، خانم مهندس سیمین حناچی، گروه تا سیسات مکانیکی:

منتخبین اعضا: آقای مهندس سیدرضا سلوئی، آقای مهندس مصطفی امیری فر، آقای مهندس محمد جواد تویسرکانی، آقای مهندس میرسجاد هاشمی، گروه تا سیسات برق:

منتخبین اعضا: آقای مهندس رضا علیپور، آقای مهندس احمدعلی مختاری، آقای مهندس سیدرضا رفیعی طباطبایی، آقای مهندس علیرضا وزیر،

منتخبین هیئت مدیره: آقای مهندس سیدمحمد غرضی، آقای مهندس یونس قلی زاده طیار، آقای مهندس احمد راهبی، گروه ترافیک:

منتخبین اعضا: آقای مهندس سیدفرهاد رزمیار، آقای مهندس بهنام امینی، آقای مهندس کامران حاجنصراللهی، آقای دکتر محمود صفارزاده یارزی،

منتخبین هیئت مدیره: آقای دکتر حمید بهبهانی، آقای دکتر جلیل شاهی، آقای دکتر محمدرضا زریونی، گروه نقش برداری:

منتخبین اعضا: آقای مهندس عزت ا... محمدی، آقای مهندس اصغر یحیانی، آقای مهندس مجید همراه، آقای مهندس شاهین قوامیان، آقای مهندس فرخ توکلی تختهشلو،

منتخبین هیئت مدیره: آقای مهندس محمد ایشاری، آقای مهندس علی نوری

کمیسیون تنظیم روابط کار

خواسته شد نظرات خود را به صورت شفاهی یا کتبی به این کمیسیون اعلام نمایند و قرار شد در اولین جلسه هیئت مدیره در اردیبهشت ماه، کمیسیون ویژه با جمع آوری کلیه نظرات ارائه شده، پیش نویس نهایی نظامنامه تشکیل دفاتر نمایندگی را جهت تصویب به هیئت مدیره ارائه نماید. در صورت تصویب، یکی از تسهیلات موشری در جهت ایفای نقش سازمان نظام مهندسی در زندگی حرفه ای و صنفی مهندسان عضو فراهم خواهد شد.

۳. جهت ارائه خدمات رفاهی و با جلب نظر موافق جناب آقای عبدالعلی زاده وزیر مسکن و شهرسازی مبنی بر ایجاد تعاونی مسکن مهندسان، هیئت موسس در کمیسیون انتخاب گردید که پس از انجام مراحل مقدماتی کار و تشکیل تعاونی مراتب جهت اطلاع عموم مهندسان اعلام خواهد شد.

۴. در جهت ارتقای کیفیت ساخت و ساز و تنظیم روابط بین صاحبان حرف مهندسی و تعیین مسئولیت هر یک از مهندسين در روند ساخت و ساز، بنا به پیشنهاد هیئت مدیره سازمان مقرر گردید برای احداث ساختمان علاوه بر مهندس ناظر، مجری ذیصلاح نیز اجرای ساختمان را تقبل کند که با تهیه آییننامه اجرایی آن و هماهنگیهای لازم با نهادهای ذیربط و پس از تعیین صلاحیت مجریان مراتب را به اطلاع عموم خواهد رسید.

۵. مطلب دیگری که در کمیسیون مطرح است مصائب و مشکلاتی است که اعمال تبصره ۷ ماده صد قانون شهرداریها برای مهندسان ایجاد کرده است.

کمیسیون تنظیم روابط کار آماده دریافت نظرات و پیشنهادها و انتقادهای اعضای محترم است. همچنین آمادگی دارد مشکلات صنفی و حرفه ای اعضا را بررسی کند و در حد توان و در چارچوب قانون نظام مهندسی در رفع آنها بکوشد. هماهنگی روابط عمومی سازمان، اعضا می توانند با مسئولان کمیسیون تنظیم روابط کار ملاقات حضوری کنند و مشکلات و پیشنهادهای خود را مطرح نمایند. به اعتقاد ما ارتباط و تبادل نظر با اعضا بهترین روش برای یافتن راه حل معضلات حرفه ای است.

سخن ماه (ادامه از صفحه ۳)

من دو مانع بیشتر نمی بینم: اول، عملکرد بانکها باعث شده است که از یک سو، مردم به پس انداز رغبت نداشته باشند، و از سوی دیگر، پس اندازها به سوی مسکن طبقه، حقوق بگیر هدایت نشود. نحوه، بازپرداخت وامها (اقساط مساوی در وضعیت تورم دو رقمی) مانع می شود که بانک بتواند با بهره، متناسب (اندکی بالای نرخ تورم) به متقاضیان مسکن وام بدهد. نظام پس انداز و وام نباید چنان اصلاح شود که به طور مداوم بخش قابل ملاحظه ای از پس اندازها (همه، پس اندازها و نه ضس اندازهای مسکن) در جهت تامین منابع مالی برای مسکن به کار افتد. این کار شدنی است، و در برخی از کشورها بیش از یک قرن است که انجام می شود؛ دوم) وضعیت زمین و مقررات احداث شهرک باعث شده است عملاً فقط دولت بتواند شهرک سازی کند. اما دولت در جایی شهرک می سازد که کسی نمی خواهد در آنجا زندگی کند، و با قیمتی که کسی نمی تواند بپردازد. باید ضوابط و مقررات مربوط به زمین به نحوی اصلاح شود که بخش خصوصی به شهرک سازی وسیم رو آورد؛ بخش خصوصی کارآفرین و مدیر که از منابع مالی بانکی استفاده می کند. در کشور ما هم شهرک ها را تا پیش از تصدی بلانمازم دولت، بخش خصوصی همینطور ساخته است طراحی جزئیات اجرایی لین گامها باید به افرادی سپرده شود که

بقیه در صفحه ۸

نظرات اعضا

(ادامه)

مهندس اصغر یحیایی (رشته نقشه برداری): گروههای تخصصی در واقع پلی است بین مهندسان هر گروه و هیئت مدیره سازمان. آنها با بازی اجرایی قانون برای تدوین مقررات و شرح خدمات باید باشند. مهندسان هر رشته باید بدانند چه نوع خدماتی را لازم است انجام دهند و مسئولیتهايشان در زمینه رشته تخصصی خود چیست. در نظام قدیمی باید خون جراتی جاری شود و به پویایی برسد و همچون نظام پزشکی جایگاه اجتماعی مشخص و والای مهندسان را تثبیت کند.

مهندس اسدا... تفری بیات (رشته شهرسازی): فرصتی تاریخی برای شکل گیری نهادهای مردمی و جامعه مدنی فراهم آمده و بناست کارها را متخصصان مرتبط با آن انجام دهند؛ بنابراین از هیئت رئیسه گروههای تخصصی انتظار داریم به سرزادی چون جایگاه هر یک از رشته ها در نظام مهندسی، ارتباط با اعضا، داخلی و بین المللی و سازمان ها، تثبیت حقوقی و قانونی رشته تخصصی، گسترش تدریجی نظارت بر امور حرفه، فعال کردن پژوهشها و مطالعات در رشته های تخصصی و بالاخره سامان

دادن به فعالیت های حرفه ای هر تخصصی گام بردارند تاکنون نظام مهندسی در این زمینه ها ضعف داشته است. با این همه، تشکیل جلسه های منظم هفتگی با برنامه مشخص، تنظیم آییننامه داخلی گروهها و برگزاری همایشهای ماهانه و مشارکت دادن اعضا در انتشار نشریه تخصصی به فعال کردن گروههای تخصصی کمک می کند.

نظرات خود را

برای پیام

ارسال فرمائید

الف - هد رقتن سرمایه های ملی: به این معنی که مصالح ساختمانی گران قیمت (که بعضا با ارزیابی فراوان تولید می شود) با صرف نیروی کار انسانی پرهزینه، تبدیل به ساختمانهایی بد شکل، بدتخته، غیراصولی و فاقد امکانات رفاهی می شود که عمر مفید آنها عملاً بسیار کمتر از حدود معمول است.

ب- زشتی سیمای شهر و ناهماهنگی در نماهای شهری: فقر فرهنگی سازندگان سبب بروز رقابت های غیر اصولی و دنباله روی های کورکورانه از مدهای رایج و الگوهای نامناسب بنا فرهنگ معماری ایرانی شده است. ج- زیان پنهان سرمایه گذران: این روند بی برنامه و نابسامان ساخت و سازهای غیر اصولی و غیر استاندارد عملاً خود سرمایه گذاران را نیز به صورتی دیگر متضرر می سازد.

د- ایجاد اختلال در روند کار نهادهای قانونی رشته ساختمان: با مداخله افراد و نهادهای غیرمستولانه در ساخت و سازها و تضعیف نقش مهندسان، سازمان نظام مهندسی برای انجام وظایف قانونی خود در زمینه اجرای قانون نظام مهندسی، مقررات ملی ساختمان، و دفاع از حقوق کل جامعه در برخورداری از خدمات مهندسی سالم و اصولی با مشکل مضاعفی روبروست، و در چنین شرایطی نظارت عالی بر ساخت و سازها و رسیدگی به تخلفات احتمالی مهندسان به آسانی مقدور نیست.

نگاهی به نقش شهرداری و مشکلات مهندسان

با اغتنام فرصت از عدم تشکیل سازمان نظام مهندسی در سالهای گذشته شهرداری خارج از وظایف قانونی خود، بخشی از امور مربوط به مهندسان نظیر سهمیه بندی، تعیین صلاحیت، تعیین تعرفه، کنترل کیفی ساختمان و رسیدگی به اختلاف میان کارفرما و مهندس را به عهده گرفت اما به سبب فقدان بازوهای تخصصی لازم برای چنین فعالیت هایی، این مداخله مشکلی بر مشکلات دیگر مهندسان افزود و افت هرچه بیشتر کیفیت ساخت و ساز در شهر تهران را به دنبال داشت. علیرغم وجود سازمان نظام مهندسی ساختمان و قانون مربوطه که رسیدگی به کلیه امور مهندسی، نظیر تعیین ظرفیت اشتغال و سهمیه بندی و ارجاع کار و کنترل و نظارت فنی امر ساخت و ساز و تضمین تعرفه خدمات مهندسی و غیره، را قانوناً و صراحتاً به عهده این سازمان قرار داده و شهرداری ساختن اعضا، سازمان نظام مهندسی با این گونه مجامع هنوز به دخالت های غیرقانونی خود در امور مهندسی ادامه می دهد (بچه در همین صفحه)

به علت محدودیت صفحات «پیام» متن نامه رسیده، با حفظ پیام اصلی آن، کوتاه شده است.

هم پیمانی و تشکل

به بهانه «سخن ماه» پیام نظام مهندسی (۱)

یک تشکیلات فقط به اعتبار اعضای خود نمی تواند موفقیتی در سطح جامعه پیدا کند و برای رسیدن به حیثیت شغلی به تیم آن درآمد مناسب برای قشر مهندس باید فرهنگ استفاده از کالاهای مهندسی نیز در جامعه ترویج شود این امر با تبلیغات زیاد، نشان داده خرابیها و آگاهانیدن جامعه به مضرات استفاده از بناهای غیرتخصصی و بالا بردن سطح توقع مردم می تواند خود یکی از موثرترین و شاید حتی تنها راه موثر رسیدن به حیثیت شغلی مهندسان شاغل باشد.

برای اجرای وسیع و منتهی به نتیجه باید علاوه بر تبلیغ، سازمانها و نهادهایی که در کار ساختمانسازی سیاستگذار هستند محدودیت های بیشتری اعمال نمایند، خصوصاً بانک مسکن، به عنوان سرمایه گذار ساختمان در کشور و مرجع خرید خانه برای بسیاری از اقشار جامعه، پرداخت وام مسکن را به تسامح مشخصات فنی و مهندسی معینی مشروط کنند. نکته دیگر اینکه در جامعه ای که افراد غیرمتخصص شاکل در یک بخش بیشتر از افراد متخصص آن رشته می باشد و به نظر مصرف کننده ناآگاه و هزینه ها به علت غیرتخصصی بودن آن پایین می آید آنچه اهمیت زیادی نخواهد داشت حیثیت شغلی است.

مشکل این نیست که «مهندسان در هر محیط شغلی خاصی که قرار می گیرند اخلاق حرفه ای خود را به اقتضای همان محیط تغییر می دهند»، بلکه مشکل این است که افراد غیرمتخصص حاضر در این محیطها باعث عدم امنیت شغلی و تغییر اجباری مضمون مهندسان می شوند. چنین مهندسانی از اخلاق مهندسی مد نظر نویسنده که به قول ایشان «هیچ تکیه گاهی جز رفاه و آسایش و بهزیستی مردم ندارد» دوری نگزیده اند بلکه، چون مصرف کنندگان اطلاعی از تعریف درست رفاه و آسایش و بهزیستی ندارند، برایشان مهم این است که بتوانند با تمام پس انداز اندک خود و تسهیلات بانک مسکن، مکانی برای زندگی خود تهیه کنند و این برای آنها عین رفاه است. بابک ایرانزاد

عملکرد مسود نظر دستگاهها در این پروژه مجموعه کاملی مشتمل بر مشخصات فنی، دیاگرامهای کنترل و روند کاری دستگاه ها تهیه گردید و بر اساس آن خریداری سیستم به مناقصه بین المللی گذاشته شد. پیشنهادهای رسیده از شرکتهای خارجی به دقت مورد بررسی قرار گرفت و در نهایت با یکی از شرکتهای قرارداد خرید، نصب و راه اندازی منعقد گردید. همانطور که قبلاً اشاره شد این سیستم در بیمارستان هزارتختخواهی تامین اجتماعی در مرحله نصب و راه اندازی قرار دارد. طراحی این سیستم در گروه تا سیسات مکانیکی شرکت خانه سازی ایران انجام شده و نظارت بر اجرای آن نیز به عهده این شرکت است.

RAM=Random Access Memory
ROM=Read-Only Memory
PROM=Programmable ROM
EPROM=Erasable PROM
EEPROM=Electrically EPROM

نظراتی درباره پیام (ادامه)

برای نمونه نگاهی می اندازیم به خبر درج شده درباره انتخابات هیئت مدیره سازمان، با خواندن این مطلب متوجه می شویم که برخی از نکات این رویداد که اهمیت آن بر کسی پوشیده نیست در متن گزارش نیامده است. از جمله این موارد تعداد آرا هر یک از کاندیدهای منتخب می باشد.

در انتخابات این دوره مانند دوره گذشته تعداد آرای آقای دکتر مهدی قالیبافیان باکسب ۱۹۳۰ رأی و نفرات دوم، سوم و چهارم، آقایان مهندس معین فر و مهندس کنیریایی و خانم دکتر گیتی اعتماد، زیاد است اما هیچیک چون دوره گذشته در هیئت رئیسه سازمان جای نگرفته اند؛ این مساله کم اهمیتی نیست که به سادگی آن را از متن تنظیم گزارش خبر حذف کنیم و زمانی اهمیت بیشتری پیدا می کند که بدانیم تعداد آرای برخی از دوستان به کمتر از یک چهارم منتخب رتبه اول رسیده است. به مصداق ماهی را هر زمان که از آب بگیریم تازه است. می توان در شماره بعدی گزارش کاملتری از نتایج انتخابات را به اطلاع خوانندگان پیام رساند.

موضوع دیگری که در مطلب «تغییر خبرنامه» عنوان می شود «تقویت ارتباط میان اعضا» می باشد. مگر نه آنکه طرح دیدگاهها و نظرات اعضا خود عاملی است جهت آشنایی و همبستگی اعضا، آیا در اولین شماره نشریه به این رویه عمل شده است؟ پاسخ منفی است. در این شماره ماهنامه مطلبی تحت عنوان «آیا رای نداده اند» بقلم یکی از اعضا محترم هیئت مدیره و عضو کمیسیون ترویج و آموزش سازمان در رد نظرات اینجانب چاپ شده است، بدون آنکه مطلب و دلایل این ادعا که توسط اینجانب درباره کاهش میزان شرکت کنندگان در انتخابات نوشته شده است قبلاً چاپ شده باشد. در ستون سخن ماه تحت عنوان «همپیمانی و تشکل» هم نویسنده با آوردن مثالهایی از کشورهای صنعتی اعلام می دارد: «آن وقت گفته می شود که مشارکت مهندسان در انتخابات نظام در سطح بسیار پائین نبوده است» تکرار می کنم مشارکت یا بین بوده است. اعداد و ارقام این مطلب را نشان می دهد. و در انتخابات بعدی برای تعیین بازرسان و اعضا گروههای تخصصی این درصد باز هم کاهش بیشتری پیدا کرده است.

این موضوع در فاصله کمتر از یک سال اتفاق می افتد. آیا به این موضوع نباید توجه نمود و برای جبران آن چاره اندیشی کرد؟ به نظر من یک دلیل عمده کاهش مشارکت اعضا عدم توجه به خواسته های آنها می باشد. مشارکت اعضا فقط خرید سهام یا پرداخت پول و حق عضویت نیست مشارکت امری دوسویه است. مشارکت فکری و توجه به پیشنهادهای آنها نیز بخشی از مشارکت می باشد. اجرای این حق برای اعضا، فضای واقعی مشارکت که از ملزومات یک جامعه مدنی است را فراهم می آورد.

محمد عدالتخواه

سیستم کنترل تا سیسات مکانیکی بیمارستان هزارتختخواهی تا مین اجتماعی به صورت یک زیر سیستم از سیستم مدیریت ساختمان (BMS) طراحی شده است و هم اکنون در مرحله نصب و راه اندازی می باشد. (بحث در مورد زیرسیستمهای دیگر این پروژه خارج از حدود این مقاله است.) این سیستم از دو بخش عمده تشکیل می شود که عبارتند از: سخت افزار و نرم افزار.

سخت افزار شامل کنترلرهای کاربردی (Application Controllers)، کنترلر دستگاه های هوارسان، دستگاه های موتورخانه مرکزی و موتورخانه های فرعی و سیستم آب مصرفی و آتش نشانی، کنترلرهای شبکه (Network Control Modules) ایستگاه های کاری راهبر (Workstation Operator) می باشد. این اجزا بوسیله یک شبکه به هم متصل می باشند و اطلاعات و فرامین بین آنها مبادله می شود. کنترلرهای کاربردی دارای ریزپردازنده (میکروپروسسور)، حافظه از نوع RAM، ROM، PROM،

EEPROM، EPROM، اینترفیس های سریال ورودی و خروجیهای آنالوگ و دیجیتال و ورودی و خروجیهای آنالوگ و دیجیتال شبکه می باشند. کنترلرهای شبکه وظیفه هماهنگی و نظارت بر روند کارها در کنترلرهای کاربردی را دارند. علاوه بر این عملیات کنترلی پیچیده و همچنین جمع آوری و نگهداری موقت داده ها قبل از ارسال به ایستگاههای کاری راهبر توسط این کنترلرها انجام می شود. به این کنترلرها مستقیماً می توان کامپیوتر، پرینتر و مسودم را متصل نمود. ایستگاههای کاری راهبر کامپیوترهایی هستند که از طریق آنها راهبر می تواند با سیستم ارتباط برقرار کند و به مبادله دادهها، برنامه ریزی کنترلرها و دادن فرامین سپردارد. این کامپیوترها وظیفه آرشو کردن اطلاعات را به عهده دارند. همچنین آلارمها همراه با پیغام به این کامپیوترها یا پرینترهای مربوطه فرستاده می شود.

نرم افزارهای سیستم کنترل به دو گروه اصلی تقسیم می شود. گروه اول نرم افزارهایی است که در کارخانه سازنده در داخل کنترلرها و کامپیوترها قرار داده می شود. این نرم افزارها دائمی بوده و در خارج از کارخانه قابل تغییر نمی باشد. به علت طبیعت دائمی بودن این نرم افزارها به آنها Firmware می گویند. این نرم افزارها در PROM، ROM یا EPROM ذخیره می شوند و عملیات پایه و استاندارد توسط آنها انجام می شود. گروه دوم نرم افزارهایی است که مطابق با نیاز هر پروژه بعد از خریداری کنترلرها، آماده شده و در داخل آنها قرار می گیرند. این برنامه ها در RAM یا EEPROM ذخیره می شوند. توسط این دو گروه نرم افزار سیستم کنترل می تواند عملیات زیر را انجام دهد: کنترل دستگاهها مطابق با Sequence of Operation (مورد نظر طراح).

مدیریت انرژی که شامل برنامه زمانبندی روزانه، هفتگی و سالیانه برای کار دستگاهها، روشن و خاموش کردن براساس زمان بهینه از نظر مصرف انرژی، تغییر نقطه تنظیم دمای فضاها در موقم شب در صورتیکه قسمتی از فضاها ساختمان خالی از افراد باشد، محدود کردن حداکثر بار مصرفی الکتریکی ساختمان، اکتومایزر، بهینه کردن مصرف انرژی در چیلرها و تعیین ترتیب ورود و خروج آنها به مدار آب سرد کننده و ... است.

مدیریت آلارمها که شامل هدایت آلارمها به دستگاههای راهبر، اولویت دادن به آنها، گذاشتن پیغام روی آنها و شماره گیری اتوماتیک به منظور انتقال آلارمهای بحرانی به دستگاههای راهبر دور دست از طریق خط تلفن می باشد.

جمع آوری و آنالیز داده های مورد نظر به عنوان مثال دمای یک اتاق یا دمای آب خروجی از چیلر. برآورد میزان مصرف آب، برق، بخار و سوخت بطور روزانه، هفتگی و یا ماهانه، مدت زمان کارکرد دستگاهها و تعداد دفعات روشن و خاموش شدن آنها از قبیل پمپها و فنها.

نگهداری از تا سیسات مکانیکی ساختمان. در خاتمه لازم به ذکر است که برای استفاده از سیستم فوق در بیمارستان هزار تختخواهی تا مین اجتماعی در مراحل اول و دوم طراحی تا سیسات مکانیکی هماهنگی های لازم صورت گرفت. سپس بر اساس

سخن ماه (ادامه از صفحه ۷)

که مسیر را باور داشته باشند. اما قبل از آن لازم است که ریاست محترم جمهوری و وزیر محترم مسکن و شهرسازی به این باور برسند که این مسیر صحیح است، و از طریق آن می توان اقتصاد را رونق بخشید؛ و آنچه که توسط برخی به اصطلاح متخصص عنوان می شود، دارای پیامدهای غیرقابل قبول زیست محیطی و اقتصادی نیست. در اینجاست که نظام مهندسی می تواند طبق بند ۱۰ ماده ۲ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان که عبارت است از «جذب مشارکت حرفه ای مهندسان و صاحبان حرفه ها و صنوف در تهیه و اجرای طرحهای توسعه و آبادانی کشور» نقش اساسی را به عهده بگیرد.

دیدگاه (ادامه)

و مذاکرات مکرر و مفصل با مسئولان شهرداری هنوز به نتیجه ای برای انتظام بخشی به امور منجر نشده است سازمان نظام مهندسی به هیچوجه قصد ندارد در اموری که قانوناً برعهده شهرداری قرار داده شده است دخالت کند ولی متقابلاً خواهان رعایت حقوق قانونی خود و عدم دخالت شهرداری در اموری است که طبق مواد ۲، ۱۵، ۳۲، ۳۴ و ۳۵ قانون نظام مهندسی، رسماً به عهده نظام مهندسی گذارده شده است.

پیام نظام مهندسی

ماهنامه خبری سازمان نظام مهندسی استان تهران

صاحب امتیاز: سازمان نظام مهندسی استان تهران

مدیر مسئول: مهندس سید محمد غرضی

زیر نظر کمیسیون ترویج و آموزش